

Випуск 1
(2023)

Сьогодні у
випуску:

Стор. 2
Державна підтримка
сімей дітей з інвалідністю
(інформація для ба-
тьків)

Стор. 3
Як записати дитину з
інвалідністю до дошкіль-
ного закладу

Стор. 4
Як оцінювати дітей з
особливими освітніми
потребами (з досвіду
роботи)

Стор. 5-6
Комплексний підхід що-
до організації роботи з
дітьми з РАС
(інформація для педа-
гогів)

Стор. 7
Взаємодія з батьками
як запорука ефектив-
ності корекційної
роботи з дитиною з
РАС

Стор. 8
Час зимових свят в
Старокостянтинівсь-
кому інклюзивно-
ресурсному центрі

Вісник

Старокостянтинівського інклюзивно- ресурсного центру

Віддай людині крихітку себе. За це душа наповнюється світлом.
Ліна Костенко

ШАНОВНІ ОСВІТЯНИ!

Колектив Старокостянтинівського інклюзивно-ресурсного центру щиро вітає з новорічними та різдвяними святами!!!

Для кожного з нас найголовнішими цінностями стали мирне небо над головою, незалежність та свобода нашого народу, яку ми виборюємо щодня.

Отже, нехай у Новому році у Ваших домівках завжди панує тепло та затишок, а Ваша плідна праця буде надійною запорукою щасливого майбутнього! Бажаємо Вам міцного здоров'я, матеріального благополуччя та мирного неба над усією Україною! Нехай серце завжди пишається нашою великою нацією, а душа щиро дякує українським героям за можливість прокидатися вранці з надією на світле майбутнє.

З Новим Роком!

СІМ'Ї З ДІТЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ МОЖУТЬ РОЗРАХОВУВАТИ НА ДЕРЖАВНУ ПІДТРИМКУ

А саме:

- * Безкоштовне забезпечення необхідним медичним обладнанням (засоби пересування, протезно-ортопедичні вироби тощо) та реабілітаційними заходами згідно ППР
- * Соціальні послуги (денний догляд, догляд вдома, супровід під час інклюзивного навчання)
- * Безкоштовне отримання медикаментів за рецептом лікаря у разі амбулаторного лікування
- * Безкоштовне санаторно-курортне лікування
- * Пенсія, що надається державою, — грошова допомога, призначена для придбання необхідних медикаментів та різноманітних засобів догляду за хворою дитиною
- * Право безкоштовного проїзду в міському транспорті (крім таксі)
- * Пільговий проїзд у залізничному, повітряному та річковому транспорті

Сім'ї з дітьми з інвалідністю можуть отримати низку соціальних послуг.

Денний догляд для дітей з інвалідністю

Це соціальна послуга для дітей з інвалідністю від 3 до 18 років, які потребують постійного догляду та супроводу. Протягом дня в Центрі (відділенні) денного догляду діти набувають навичок самообслуговування, соціальної адаптації та реабілітації, отримують психологічну підтримку та допомогу в забезпеченні технічними засобами реабілітації, мають організоване дозвілля відповідно до індивідуальних потреб. Такі центри вже діють у багатьох громадах, їх продовжують створювати по всій Україні.

Супровід під час інклюзивного навчання

Це соціальна послуга, яка дозволяє дитині з інвалідністю навчатися у звичайній школі та реалізувати право на освіту. Її фахівці забезпечують індивідуальний супровід дитини під час навчання. Фахівці слідкують за харчуванням дитини, допомагають пересуватися і відвідувати потрібні 13 місця, навчають орієнтуватися у просторі, слідкують за здоров'ям дитини (за потреби вчасно дають ліки), підтримують побутові навички самообслуговування, спілкуються з дитиною і сприяють комунікації з іншими (зокрема, за допомогою жестової мови), супроводжують дитину і слідкують за нею у закладах освіти, під час екскурсій, навчальних поїздок тощо. Більше про інклюзивне навчання читайте в розділі «Як записати дитину з інвалідністю до садочка чи школи».

Догляд вдома

Мають право скористатись діти від 3 до 18 років. Надається за місцем проживання (вдома), полягає в допомозі у самообслуговуванні. Може надаватись, в залежності від індивідуальних потреб дитини, періодично — 2 рази на тиждень, постійно — 3–4 рази на тиждень або інтенсивно — 5 разів на тиждень.

Як отримати такі послуги

Найбільше інформації про можливу соціальну підтримку може надати фахівець із соціальної роботи або соціальний працівник місцевого Центру надання соціальних послуг або Центру соціальних служб, спеціалісти місцевого управління соціального захисту органу місцевого самоврядування або працівник служби у справах дітей. Варто звернутися насамперед до них.

Поради батькам і фахівцям

Зверніться до фахівця із соціальної роботи в Центр надання соціальних послуг (може ще називатися Центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді), який має оцінити потреби сім'ї. Під час звернення опишіть ситуацію вашої сім'ї та вашої дитини, обговоріть, якої саме підтримки та послуг ви потребуєте. Дізнайтеся, які документи необхідні для отримання таких послуг.

Отримайте довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. Її можна замовити через застосунок «Дія» або звернутися до найближчого структурного підрозділу соціального захисту населення. Ця довідка потрібна для отримання соціальних та освітніх послуг. Для медичних послуг довідка не обов'язкова.

Зверніться із заявою до місцевого відділу соціального захисту з проханням надати послугу, додайте до звернення результати оцінювання потреб, де вказано, що ваша дитина потребує її. Це можна зробити особисто, поштою чи онлайн. Після цього чекайте на відповідь.

Важливо! Радимо робити всі звернення письмово.

За матеріалами «Набута інвалідність дитини. Поради батькам і фахівцям»

ЯК ЗАПИСАТИ ДИТИНУ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО САДОЧКА ЧИ ШКОЛИ

Якщо у вашої дитини є труднощі розвитку чи інвалідність, подбайте про те, щоб вона пішла у дитсадок, школу чи інший колектив, навіть якщо ви вимушені через війну тимчасово проживати на новому місці.

Для цього вам потрібно подати висновок про комплексну оцінку вашої дитини з Інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ) разом із заявою у найближчий садок чи школу.

Якщо ви тимчасово проживаєте в іншому регіоні, вам необхідно мати довідку про взяття на облік як внутрішньо переміщеної особи.

Якщо під час військового стану висновок, що надавався ІРЦ раніше, втрачено, можна отримати його копію на порталі ІРЦ icenter.gov.ua або у відповідному мобільному додатку.

Інструкція, як це зробити — bit.ly/IRTS_instruksia

Якщо такого висновку у вас немає, ви можете отримати його в найближчому Інклюзивно-ресурсному центрі. Для цього:

1. Зайдіть на сайт icse.gov.ua, в нижній частині головної сторінки знайдіть контакти найближчого до вас ІРЦ, обравши в пошуковій системі область, місто та район вашого місця проживання або місця тимчасової реєстрації як ВПО.
2. Зателефонуйте до ІРЦ та запишіться на проведення комплексної оцінки для визначення рівня підтримки в закладах освіти.
3. На прийом до ІРЦ із собою необхідно взяти:

→ документ, що посвідчує особу одного з батьків або законного представника;

→ свідоцтво про народження дитини;

→ попередні висновки фахівців, що стосуються розвитку та навчання вашої дитини, якщо такі є.

4. Після проведення оцінки ви отримаєте висновок ІРЦ, у якому буде зазначено необхідний рівень підтримки вашої дитини під час навчання та рекомендації для педагогів та інших фахівців садочків та шкіл.

Пам'ятайте, що згідно з законом України про освіту та Конвенцією ООН кожна дитина має право на освіту. Школа чи дитсадок обов'язково мають створити для вашої дитини інклюзивний клас або групу, якщо ви подали до неї висновок про комплексну оцінку дитини.

Корисні контакти:

Дитячі точки «Спільно» від ЮНІСЕФ, в яких можна отримати психологічну та медичну консультацію, взяти участь у заняттях із соціальним педагогом, дізнатися про доступні соціальні послуги в громаді, послуги для дітей з інвалідністю та про інші можливості — maraspilno.pages.dev

Онлайн-платформа «Розкажи мені», яка надає українцям безкоштовну психологічну допомогу — tellme.com.ua

Поради батькам і фахівцям Гарячі лінії психологічної підтримки:

→ Міжнародної організації з міграції 0 800 211 444

→ Лінія безоплатної психологічної допомоги 0 800 100 102

→ Лінія психологічної підтримки для запобігання самогубствам Lifeline Ukraine 7333

Проект ПОРУЧ — це онлайн та очні групи психологічної підтримки для підлітків та батьків, чие звичне життя зламала війна. Психологи працюють для того, щоб досвід кожного та кожної не залишився непереборною травмою на все життя: poruch.me

ЯК ОЦІНЮВАТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Оцінювати дітей з особливими освітніми потребами (ООП) – складно. Треба зважати на можливість, емоційний стан і мотивацію. Про те, де брати критерії для оцінювання дітей з ООП і чому рекомендації інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ) часом потрібно коригувати – розповідає вчитель-логопед і асистентка вчителя київської школи №58 Київка Ольга Маликова.

ЯКІ Є ПЕРЕПОНИ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ДІТЕЙ З ООП

Я працюю з дітьми з аутизмом. Здебільшого, вони отримують рекомендації від ІРЦ навчатися за програмою для дітей із важкими порушеннями мовлення або з затримкою розвитку. Попри формулювання, вважається, що це програма “норми”.

Але мовленнєві проблеми – це не лише погане вимовляння звуків. Це, наприклад, знижене розуміння мовлення. Дитина слухає урок – і погано розуміє. Або якщо має дислексію чи дисграфію – диктант чи переказ, як інші, не виконає. Як тоді оцінювати? Ставити нижчу оцінку?

Моя колега має іншу ситуацію: від хлопчика з ООП (учень початкової школи) вимагають виконувати завдання на рівні з усіма. Тому в нього постійні істерики. Він бачить завдання і знає, що не впорається. Колега приносить учителю інші завдання, просить давати хлопчику можливість відчувати себе успішним. Школа відмовляється. Бо як у 3–4 класах ставити оцінки?

Почнемо з того, що чітких критеріїв, як оцінювати дітей з ООП, немає. Є два варіанти оцінювання: для дітей, які мають інтелектуальні порушення і працюють за модифікованою програмою, і загальні.

Для тих, хто вчиться за модифікованими (спрощеними) програмами, є критерії, які базуються на критеріях оцінювання в спеціальній освіті. З ними простіше. Але після 9 класу у свідоцтві буде видно, що дитина вчилася не так, як усі.

Крім модифікованих програм, є адаптовані. Дитина, яка працює за такою програмою, може витратити більше часу на виконання завдань, бо має труднощі з концентрацією. Тоді ми або зменшуємо обсяг завдань, залишаючи складність, або даємо підтримку: візуалізацію чи асистент допомагає організаційно.

І виходить парадокс: програма за

складністю та сама, але є певні моменти, через які ми не можемо оцінювати таку дитину з ООП, як інших.

Адже якщо в дитини зараз корекційна робота над проблемами з письмовим мовленням, дитина просто не може не робити деякі помилки. Тому під час перевірки робіт ми просимо їх не враховувати.

І тут учителі скажуть, що якщо оцінювати цих дітей інакше, то однокласники будуть незадоволені. Я ж скажу: якщо взаємодія між учнями вибудована правильно, цього не станеться. Бо за два роки навчання в початковій школі (коли ще немає оцінок) учні й так розуміють, що дитині з ООП потрібно більше уваги й допомоги. Вони ж не дурні.

Крім того, зараз учитель не розголошує інформацію про оцінки нікому, крім батьків дитини.

Але тут виникає страх, що на ДПА дитина з ООП отримає нижчі оцінки, аніж були поточні. І що хтось прийде і скаже: “Чому ви завищували?”. Утім, я не знаю жодного випадку, коли вчитель чи директора посадили за завищені оцінки.

Натомість в одній зі шкіл, де дитині з ООП у 3–4 класах ставили високі оцінки, бо більше враховували старання й бажання працювати, дозволили не йти на ДПА в 4 класі й не травмувати (після 4 класу ДПА потрібно лише для моніторингу й не впливає на підсумкові оцінки, – ред.). Але варто розуміти, що в 9 чи 11 класі так не буде.

ЩО РОБИТИ

За 5 років роботи з інклюзивним навчанням я знайшла для себе один вихід – зустрічі команди психолого-педагогічного супроводу з батьками для розроблення індивідуальних критеріїв оцінювання. На зустрічі також має бути заступник із навчально-виховної роботи, щоби зберегти законність і поставити межі всьому, що команда придумас.

Потрібно говорити з батьками, що дитина програму не тягне, що ми пройшли стільки тем за місяць, ось загальний результат класу, а ось – вашої дитини. Вона не розуміє програми. Ми можемо створити певні критерії оцінювання, але ви маєте прийняти, що навряд чи в 9 класі дитина впорається з ДПА. Батьки мають розуміти реальну картину.

Так само, коли ми говоримо, що

оцінювання має бути мотивувальним, то не йдеться виключно про завищення оцінок. Комусь можна поставити реальну оцінку, щоб учень чи учениця старалася. А десь ми бачимо, що дитина докладала зусиль, але її особливості не дають їй зробити краще: тоді є сенс трохи завищити оцінку, щоби підтримати в навчанні. Це індивідуальний процес.

Але якщо батьки хочуть для дитини тільки 12, бо вважають, що вона буде вступати в Києво-Могилянську Академію, то вчитель скаже: “Не можу, бо є критерії оцінювання – й ось, що дитина має робити на 12. Ваша дитина наразі не може отримати таку оцінку. Її реальна оцінка 4–5–6. Але я розумію, що треба мотивувати, тому ми будемо прагнути ставити на 1–2 бали більше і враховувати ось такі критерії”.

Якщо команда дійде згоди, як оцінювати дитину, і кожен поставить під цими критеріями підпис, що означає згоден – надалі не буде конфліктів та проблем. Ця одна зустріч зніміть усі питання на роки навчання.

Але й тут є проблема, бо в школах, у які я ходжу, засідання команд супроводу майже не проводять. ІПР пише асистент вчителя, інколи шкільний психолог. А щоби були якісні індивідуальні критерії оцінювання, потрібно скласти хорошу ІПР.

Буває й так, що діти з ООП протестують, якщо їм ставити заслужені оцінки. Тоді в них виникають проблеми з мотивацією до навчання. Так трапляється, якщо раніше дитину інтенсивно хвалили за найменші успіхи або завищували оцінки.

Тому важливо, щоб учитель був готовий пояснити, чому оцінка нижча: що в роботі не відповідало критеріям, що виконано не в повному обсязі, чи були серйозні помилки, а, можливо, нагадати, що дитина відволікалася під час роботи. І запропонувати наступного разу бути уважнішим/-ою.

Це все закручується доволу того, наскільки учитель, асистент, батьки і школа готові докладатися до роботи з дитиною з ООП.

*Надія Швадчак,
“Нова українська школа”*

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З РАС

Недостатня кількість інформації, спеціальної літератури, неналежна підготовка фахівців для роботи з дітьми з РАС ускладнює процес взаємодії з ними у закладі дошкільної освіти. Коли така дитина потрапляє до дитячого садка, то це є стресом не лише для неї та її батьків, а й для фахівців дитячого садка. Особливо, якщо раніше вони не мали досвіду безпосередньої роботи з дітьми з розладами аутичного спектра.

Найважливішою умовою в такому випадку є тісний зв'язок цілої команди фахівців дошкільного навчального закладу: вихователя-методиста, практичного психолога, вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, вихователя, асистента вихователя, музичного керівника інструктора з фізкультури.

У кожного з них є свої завдання та цілі в роботі з дитиною з РАС. Утім, важливо, аби педагогічні працівники різних фахів підтримували постійну взаємодію. Допоможе в цьому співпраця під час засідань членів команди психолого-педагогічного супроводу дитячого садка. Засідання членів команди психолого-педагогічного супроводу реалізують комплексний, мультидисциплінарний підхід щодо забезпечення розвитку дітей дошкільного віку. Під час засідань фахівці: обмінюються власними спостереженнями, думками, результатами роботи з дитиною, визначають цілі та завдання роботи, розв'язують найгостріші питання, складають індивідуальні програми роботи з кожною дитиною, розподіляють час та завдання.

Для фахівців у роботі з дитиною з РАС можуть бути визначені такі завдання:

для практичного психолога	<p>за допомогою використання різних психотерапевтичних методів (ізотерапія, піскова терапія, ігрова терапія)</p> <p>— сприяти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • психоемоційному розвантаженню дитини • зняттю психом'язового напруження • розвитку емоційно-вольової саморегуляції • корекції дитячих страхів; <p>— організувати роботу в малих групах з метою залучення дитини до взаємодії з однолітками</p>
для вчителя-дефектолога	<p>розвивати в дитини:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пізнавальні процеси • сенсорні здібності • уміння слухати і чути вказівки дорослого; <p>навчати дитину спостерігати за предметно-ігровими діями дорослого і відтворювати їх</p>
для вчителя-логопеда	<p>розвивати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • мовлення • фонематичний слух • дрібну моторику рук
для музичного керівника	<p>залучати дитину до:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухання музики • гри на музичних інструментах • участі в музично-ритмічних іграх
для інструктора з фізкультури	<ul style="list-style-type: none"> • розвивати загальну моторику дитини, її вправність, гнучкість • залучати до рухливих ігор за правилами
для вихователя-методиста	координувати взаємодію та роботу фахівців з дитиною.

(Продовження. Початок на стор.7)

ВИВЧЕННЯ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ

Для того щоб мати змогу відстежувати динаміку розвитку дитини, з'ясувати її індивідуальні особливості, скласти психологічний портрет, у дошкільному закладі, введіть зошит або картку фіксації результатів роботи та спостережень за поведінкою дитини, де кожен фахівець фіксує свої спостереження, результати роботи з дитиною. Зокрема, у картці зазначають таку інформацію:

дата
форма діяльності — заняття, режимні моменти тощо
поведінкові прояви дитини з описом ситуації, якою вони були зумовлені
прізвище та посада фахівця, який проводив роботу з дитиною.

У разі організованого спостереження за дитиною іншим фахівцем — це також вкажіть у картці та зафіксуйте висновки з посиланням на протокол спостереження.

Аналізування картки спостережень дає змогу: побачити динаміку розвитку дитини; з'ясувати, чого вдається досягти, а чого ні; визначити, на що дитина реагує позитивно, що ігнорує, а що викликає в неї негативні емоції тощо; намітити орієнтири подальшої корекційно-розвивальної роботи.

Така аналітична робота забезпечить індивідуальний підхід до дитини з РАС, створить сприятливі умови для її перебування в закладі дошкільної освіти. Незважаючи на діагноз, кожна дитина — індивідуальна. І те, що позитивно сприймає одна дитина, інша не сприймає та ігнорує чи виявляє різкий спротив.

Особливості організації окремих аспектів розвивальної роботи з дітьми з РАС

Організація розвивальної роботи з кожною дитиною з РАС є індивідуальною. Проте можна виділити окремі аспекти:

адаптація дитини до дитячого садка
врахування специфіки психічного розвитку
робота дитини в мікрогрупі дітей з нормативним розвитком
психотерапевтичні методи і правила роботи.
Розгляньмо їх докладніше.

АДАПТАЦІЯ ДИТИНИ ДО ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Перший етап у роботі з дитиною з РАС — це її адаптація до дошкільного навчального закладу, поступове налагодження контакту з дорослими. Дайте дитині звикнути до нових умов, середовища, соціального оточення.

Взаємодію з різними фахівцями організуйте через взаємодію з тим, кого дитина з РАС виділяє з поміж інших і ставиться прихильніше: дозволяє доторкнутися до себе; адекватно реагує на його прохання; сама приходиться із запитаннями чи звертається по допомогу.

Не залучайте дитину до інтенсивної роботи з усіма фахівцями з перших днів. Спочатку вона має поступово звикнути не лише до нових людей, а й до нового приміщення.

Вводьте дитину до нових приміщень дитячого садка, наприклад до кабінету практичного психолога чи вчителя-дефектолога, обережно і поступово. Якщо вона виказує незадоволення виходом за межі групового приміщення — забезпечте умови для розвивальної роботи з нею в групі.

Лише після адаптаційного етапу розпочинайте роботу відповідно до індивідуальної програми.

ВРАХУВАННЯ СПЕЦИФІКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Для початку сформуєте в неї навички самообслугову-

вання:

миття рук
одягання-роздягання
приймання їжі
користування столовими приборами
уміння використовувати предмети найближчого оточення за призначенням
розуміння призначення приміщень (ігрова кімната — для ігор, спальня — для відпочинку тощо).

Можете застосовувати орієнтири для дитини у вигляді фотографій, піктограм, інших позначок. Багато хто з дітей залюбки розглядають фотографії, на яких зображені інші люди.

Використовуйте дидактичні іграшки: мозаїки, шнурівки, конструктори, пірамідки, розвивальні вкладки — об'ємні багатогранники (здебільшого кубу) з отворами для геометричних фігур, силуетів тварин тощо, посібники Монтес-

Пам'ятайте

Основним завданням роботи з дитиною з РАС є не засвоєння нею певних знань, а адаптація до життя в суспільстві.

сорі, іграшки для формування в дитини вміння застігати-розстігати блискавки, гудзики, інші застібки тощо.

РОБОТА В МІКРОГРУПІ ДІТЕЙ З НОРМАТИВНИМ РОЗВИТКОМ

Наступним етапом у роботі з дитиною з РАС може бути залучення її до роботи в мікрогрупі дітей з нормативним розвитком, під час якої усіляко сприяти взаємодії дитини з однолітками.

Залучати її до спільних прогулянок із групою дітей. Активну участь у цьому мають брати батьки дитини, які зазвичай є її супроводжувальними особами в закладі дошкільної освіти. Перебуваючи постійно поруч, вони можуть залучати дитину до взаємодії з однолітками — пропонувати, наприклад, поділитись іграшкою, попросити погратися чужою іграшкою тощо.

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ І ПРАВИЛА РОБОТИ

У роботі з дітьми з РАС використовуйте різноманітні *арт-терапевтичні методи*:

піскова терапія
ізотерапія
музикотерапія
ігри з водою, якщо дитина реагує на них прихильно.
Вони сприятимуть заспокоєнню, зняттю психом'язового напруження, налагодженню взаємодії.

Дотримуйтеся таких *правил*:

ураховуйте те, що діти з РАС можуть відмовитися виконувати завдання або ігнорувати запропоновані їм види діяльності. Підходьте гнучко до організації та проведення корекційних занять;

коментуйте всі дії під час заняття з тим рівнем емоційності, який є прийнятним для дитини, контролюйте силу свого голосу, уникайте різких рухів;

зберігайте спокій у будь-яких проявах неадекватної, агресивної поведінки дитини;

аналізуйте та намагайтеся зрозуміти різні емоційні реакції, прояви поведінки дитини;

повторюйте стереотипні дії, що сприятиме налагодженню взаємодії між дорослим і дитиною;

пам'ятайте, що робота з дитиною з РАС є довготривалою і потребує терпіння, докладання чималих зусиль та енергії.

ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДИТИНОЮ З РАС

Особливим аспектом організації роботи фахівців дошкільного навчального закладу, спрямованої на розвиток дитини з РАС, є взаємодія з її батьками. Адже досить часто вони виявляються неготовими сприйняти діагноз своєї дитини. А тому витрачають багато часу, щоб спростувати його, соромляться, комплекують стосовно цього. Зрештою, намагаються приховати певну інформацію про особливості поведінки дитини, перебільшують її вміння та знання.

Бажаючи щоб дитина не відрізнялась від інших дітей її віку, іноді батьки намагаються будь-якими способами «втиснути» її в загальноприйняті суспільні межі, що неможливо у випадку дитини з РАС. З іншого боку, батьки зазвичай чекають швидких та високих результатів від роботи фахівців з дитиною. А не помічаючи їх, впадають у відчай, намагаються звинуватити педагогів у непрофесіоналізмі.

Підтримуйте постійний зв'язок з батьками, надавайте їм емоційну підтримку, ведіть просвітницьку роботу. Найважливіше — не порівнювати свою дитину з іншими, а орієнтуватися на її індивідуальну динаміку розвитку.

Важливо, аби батьки розуміли, що крик, плач, негативізм, агресія є нормальними проявами для дитини з РАС, особливо в незнайомій, стресовій ситуації.

Окрім того, під час спілкування з батьками виявіть окремі індивідуальні особливості дитини, урахувавши які, буде легше налагодити контакт та взаємодію з дитиною, створити необхідні умови для її комфортного перебування у дитячому садку. Цю інформацію можна з'ясувати в ході бесіди з батьками або запропонувати їм заповнити спеціальну анкету. Запитання анкети можуть бути такими:

Яка улюблена іграшка Вашої дитини?

Яке її улюблене заняття?

Які розвивальні ігри та іграшки є у Вашої дитини вдома?

Якими навичками самообслуговування вона володіє?

Як можна заспокоїти дитину, коли вона рознервувала-

ся?

Які страхи є в дитини?

Що для Вашої дитини є неприйнятним (гучні звуки; яскраве світло, дотик тощо)?

Яких правил дотримується сім'я у взаємодії з дитиною, наприклад під час режимних моментів?

Також під час консультації допоможіть батькам навчитися сприймати свою дитину такою, якою вона є, не відгороджуватися від її проблем, не заперечувати їх. Адже лише тоді, коли батьки зможуть об'єктивно сприйняти реальність, вони зможуть спрямувати свою увагу та активність на допомогу власній дитині.

Систематично надавайте інформацію щодо взаємодії з дитиною, її розвитку, облаштування життєвого простору тощо.

Обговорюйте, що вдається, що ні, які є позитивні зміни.

Давайте рекомендації щодо роботи з дитиною вдома, аби досягти позитивних результатів у її розвитку.

Наприклад, протягом тижня відпрацюйте навички миття рук із використанням серії фотографій у ванній кімнаті, що демонструють послідовність дій.

Зазвичай хтось один із батьків, із ким у дитини тісніший емоційний зв'язок, є її супроводжувальною особою в дошкільному навчальному закладі. Це дає змогу підтримувати постійну тісну взаємодію з батьками, а батькам — спостерігати за прийомами роботи фахівців з дитиною. Також присутність батьків дає змогу фахівцям правильно інтерпретувати певні прояви поведінки, реакції дитини, особливо на перших етапах роботи з нею.

Комплексний підхід, заснований на тісній взаємодії фахівців дошкільного навчального закладу та батьків, допоможе створити сприятливі умови для перебування дитини з РАС у дитячому садку та забезпечить позитивні зміни у її розвитку, що, своєю чергою, полегшить їй доросле життя.

**За матеріалом Вікторії Білополої,
практичного психолога комбінованого дошкільного
навчального закладу № 236
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.**

Тези, які гарантовано підвищують якість життя

1. Якщо вдати, що ви відчуваєте себе добре, так і станеться.
2. Емоції не менш заразні, ніж віруси – ви несвідомо переймаєте образ мислення оточуючих. Якщо навколо будуть позитивні люди, то і ви станете одним із них.
3. Гормон окситоцин, який виробляється завдяки обіймам й іншим фізичним контактам, дійсно впливає на самопочуття та покращує його.
4. Щастя можна купити, якщо витратити кошти на інших людей. Чим більше безкорисливих добрих справ ви будете присвячувати іншим, тим краще будете себе почувати.
5. Прагнення до хорошого та якісного життя підвищує задоволеність життям в цілому.
6. Розвиток сильних сторін характеру та щастя працюють як буфер проти невдач і негативних життєвих ситуацій.

ЧАС ЗИМОВИХ СВЯТ В ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОМУ ЦЕНТРІ

З початком зими усі дітки чекають *Святого Миколая*, який щороку приходиться у кожен будинок із миром та подарунками. Для дітей він стає чарівною казкою, коли тихенько вночі кладе під подушку бажані гостинці. Але це свято особливе не тільки через подарунки, але й через те, що малеча на власні очі може побачити диво. І це диво намагалися подарувати діткам фахівці Старокостянтинівського інклюзивно-ресурсного центру. Напередодні свята в приміщенні ІРЦ була майстерня Святого Миколая «Подаруночки до свят від маленьких рученят», де дітки мали змогу переглянути відео та мультфільм про Святого Миколая, написати власноруч листа. Цьогоріч у дитячих листах відобразалося зовсім недитяче одне спільне на всіх бажання: Мир в Україні, Любов, Добро та Перемога. З особливим захопленням та натхненно дітлахи розмальовували пряники, які надалі відправляться до захисників. Щирі дитячі серця вірять, що військові - це справжні помічники Миколая, які і вдень, і вночі перемагають зло та роблять справжні дива. Учасниця фестивалю «Мамина Весна» Марія Голюк від ГО усім хлопчикам та дівчаткам вручила солодкі подарунки. По закінченню свята усі отримали позитивний настрій, море гарних емоцій.

Та от і настала мить, коли Святий Миколай завітав до діток у Старокостянтинівський ІРЦ. Цьогоріч дітлахи попрацювали на славу: розмальовували пряники, які відправляться до захисників та написали кожен міні-листівку з побажаннями. По закінченню заходу відбулося вручення солодощів для діток від Святого Миколая. Усі залишилися задоволеними, обіцяли бути чемними і чекати Миколая наступного року.

28 грудня в приміщенні Старокостянтинівського інклюзивно-ресурсного центру відбулося новорічне свято. З перших хвилин діти поринули в чарівну загадкову новорічну подорож, яка була переповнена чудесами, руханками, загадками, жартами. Неймовірно задоволення діти отримали від зустрічі з Феєю-чарівницею, Тигриком та символом 2023 року — Зайчиком. Вони водили з дітьми хороводи, співали пісні, грали ігри, слухали дитячі вірші. Та найбільше дітлахам сподобалося

власноруч виготовляти прикраси на ялинку-красуню. Завдяки чарівним героям, діти зазирнули в казку та отримали незабутні враження від новорічного свята. Щиро дякуємо за допомогу та підтримку міській владі, управлінню освіти, ТОВ «Енселко Агро», ресторану Клеопатра за можливість кожній дитині отримати солодкі подарунки. Нехай Ваша доброта і щедрість повернуться до вас сторицею!

А напередодні Різдвяних свят у Старокостянтинівському інклюзивно-ресурсному центрі відбувся затишний захід, на якому діти, батьки та педагоги зустрілися, щоб, попри випробування війни, поділитися теплом і взаємною підтримкою. На свято завітала команда фонду Олександра Співака ТОВ «Старокостянтинівцукор» (представник Віталій Кирик) та подарували дітям подарунки. Емоції тепла та радості, що випромінювали дитячі оченята, — безцінні.

Редакційна колегія:
Лівінцова Т.В.
Стаєнна Т.С.
Пастух А.І.

Старокостянтинівський
інклюзивно-ресурсний
центр

